

Katheterspoelen met een spoelzakje

Omschrijving

De urineopvangzak wordt afgekoppeld van de katheter. Een spoelzakje met spoelvloeistof wordt aangesloten. De spoelvloeistof wordt ingebracht. De spoelvloeistof loopt terug in het spoelzakje. Een nieuwe urineopvangzak wordt aangesloten.

| | | | | | |
|---|--|--|--|--|--|
| Opdracht tot voorbehouden of risicovolle handeling: | | | | | |
| Mag zelfstandig verricht worden door: | | | | | |

Aandachtspunten

- Dit protocol betreft zowel het spoelen van een urethrale als suprapubische verblijfskatheter.
- Het doel van katheterspoelen is het oplossen van de encrustatie (letterlijk: korstvorming, oftewel aanslag/verkalking van de katheter) of debrisvorming (weefselvorming) niet het spoelen van de blaas.
- Ga bij een verstopte katheter eerst na of er een knik in de katheter zit, of de urineopvangzak boven het blaasniveau hangt, of de cliënt te weinig heeft gedronken, last heeft van constipatie. En bestudeer de verwijderde katheter op debrisvorming of encrustatie.
- Twee keer spoelen met een kleinere hoeveelheid zure spoelvloeistof (10 - 50 ml) heeft meer effect dan één keer spoelen met een grote hoeveelheid (100 ml). Bij de eerste spoeling worden de kristallen verzadigd, de tweede keer worden ze opgelost en uitgespoeld.
NB. Gebruik hiervoor twee spoelzakjes en niet één keer een zak van 100 ml; de vloeistof moet terugspoelen.
- Spoel op voorschrift arts met zure spoelvloeistof (bijvoorbeeld Suby G/Solutio G, Solutio R) voor verkalking of met NaCl 0,9% bij debris.
- De spoelvloeistof wordt eerst op lichaamstemperatuur gebracht (leg de spoelzakjes tijdig buiten koelkast of leg de verpakte zak in lauwwarm water).
- Zorg dat een open verbinding met de blaas zo kort mogelijk duurt in verband met infectiegevaar.
- Het aansluitpunt van een steriel spoelzakje hoeft niet gedesinfecteerd. De katheteraansluiting wordt wel gedesinfecteerd bij het aankoppelen van de urineopvangzak.
- Goede vochtopname (2 liter per dag) is van belang ter voorkoming van urineweginfectie.

| Complicaties tijdens de handeling | Handelwijze |
|---|---|
| Weerstand tijdens inlopen van de spoelvloeistof. De katheter is verstopt. | Breng een nieuwe katheter in, en bekijk de oude katheter en rapporteer wat er te zien is. |
| Bij bloeding of acute pijn. | Stoppen met spoelen en arts waarschuwen. |

Verwijzingen

- Achtergrondinformatie: blaaskatheterisatie, spoelen van de katheter en/of blaas.
- Materiaalbeschrijvingen: soorten spoelvloeistof, urineopvangzak, blaaskatheters.
- Hygiënerichtlijnen: handhygiëne; handschoenen.

Benodigdheden

- afgesproken aantal zakjes spoelvloeistof max 50 ml op lichaamstemperatuur: spoelvloeistof (Solutio R, Suby G/Solutio G,) bij encrustatie of NaCl 0,9% bij debrisvorming
- onderlegger
- opvangbak
- niet-steriele handschoenen
- urineopvangzak
- desinfectans, alcohol 70 %
- wattenstokjes/gaasjes
- kocher
- afvalbak

Werkwijze

- 1 Pas handhygiëne toe.
- 2 Maak een schoon werkveld en leg de benodigdheden daarop binnen handbereik.
- 3 Controleer de spoelzakjes, de toedienlijst en de gegevens van de cliënt.
 - a Controleer het spoelzakje op de volgende aspecten:
 - naam en geboortedatum cliënt
 - houdbaarheidsdatum
 - kleur en substantie
 - toedieningswijze
 - (lichaams)temperatuur
 - b Vergelijk de spoelzakjes met toedienlijst:
 - soort
 - dosering
 - toedieningstijdstip
- 4 Controleer of de klem van het spoelzakje dicht is.
- 5 Vraag de cliënt op de rug op bed te gaan liggen.
- 6 Leg de onderlegger onder de katheter.
- 7 Trek de handschoenen aan.
- 8 Klem de katheter af met de kocher.
- 9 Ontkoppel de urineopvangzak van de katheter, leg een knoop in de slang en gooi deze (later) weg.
 - a Ontkoppel de urineopvangzak van de katheter met een draaiende beweging.
 - b Zorg dat de aansluitpunt van de katheter niet aangeraakt wordt.
 - c Leg een knoop in de slang van de opvangzak.
 - d Leg de opvangzak terzijde en gooi deze later, na de zak geleegd te hebben weg.
- 10 Sluit het spoelzakje aan op de katheter.
- 11 Verwijder de kocher van de katheter.
- 12 Open de klem van het spoelzakje.
- 13 Houd het spoelzakje boven het niveau van de blaas en laat 10 - 50 ml van de spoelvloeistof inlopen. Knijp licht in het spoelzakje wanneer de vloeistof niet vanzelf inloopt (gebruik hiervoor zo min mogelijk kracht, om de blaas niet te irriteren).
- 14 Sluit de klem van het spoelzakje en laat de spoelvloeistof gedurende de voorgeschreven tijd (5 minuten) in de blaas zitten.
- 15 Trek handschoenen uit.
- 16 Open de verpakking van de gaasjes of wattenstokjes en overgiet deze met alcohol.
- 17 Na voorgeschreven tijd (5 minuten): trek handschoenen aan.
- 18 Open de klem van het spoelzakje en laat de vloeistof teruglopen in het spoelzakje.
- 19 Sluit de klem van het spoelzakje.
- 20 Klem de katheter af met de kocher.
- 21 Ontkoppel spoelzakje van de katheter met een draaiende beweging en gooi het spoelzakje weg.
- 22 Herhaal stap 10 t/m 21 met het tweede zakje spoelvloeistof (10 - 50 ml).
- 23 Desinfecteer de aansluitpunten van katheter en urineopvangzak met de gaasjes of wattenstokjes met alcohol (aansluitpunt van een nieuwe steriele urineopvangzak hoeft niet gedesinfecteerd) en laat 1 minuut drogen.
- 24 Sluit de urineopvangzak aan op de katheter.
- 25 Verwijder de kocher van de katheter of maak de knik ongedaan.
- 26 Trek de handschoenen uit.
- 27 Ruim de materialen op.
- 28 Pas handhygiëne toe.
- 29 Noteer tijdstip, hoeveelheid en soort toegediende spoelvloeistof en bevindingen.